

Een beter land

Columns - 22 april 2020 - Auteur: Merlijn Schoonenboom

Voorzichtig hoor ik het haar zeggen. "Misschien hebben we het in Duitsland toch wel goed." De Duitse collega aan de telefoon kost het positieve geluid over haar eigen land duidelijk moeite. Maar na een paar weken internationale vergelijkingen is het ook de doorgewinterde criticus opgevallen: in Duitsland zijn er tot nu toe relatief weinig mensen aan corona gestorven.

Nee, gepronkt wordt er niet met dit wapenfeit, maar in alle media zijn de lijstjes wel een keer langsgekomen. Der Spiegel kwam vorige week met een uitgebreide vergelijking van de tot dan toe onbekende '[Deep Knowledge Group](#)' (DKV), waaruit bleek dat Duitsland tijdens de corona-pandemie niet alleen het 'veiligste land' in Europa is, maar ook wereldwijd op de tweede plaats staat - na Israël.

Dit cijfermatige succes zorgt voor onwennige gevoelens van tevredenheid. In het land waar *Nationalstolz* per definitie als probleem wordt gezien, gunt men zich in de corona-pandemie een sprankje trots op het eigen land. Laten we het maar een soort 'medisch patriottisme' noemen: hier geen Italiaanse, Spaanse, Amerikaanse of zelfs maar Brabantse toestanden.

Alleen: de oorzaak van dit Duitse succes blijft de gewone burger een raadsel. Mijn collega verklaart het bijvoorbeeld graag met de bekende nationale stereotypen: "Het zal de Duitse gehoorzaamheid wel zijn", zegt ze, een beetje schamper. "Daardoor houden we ons allemaal keurig aan de regels."

Merlijn Schoonenboom verbindt in zijn maandelijkse column persoonlijke ervaringen met bredere maatschappelijke ontwikkelingen in Duitsland

Klopt dat? Als gepassioneerd hypochonder ben ik vast extra gevoelig, maar van deze eigenschap heb ik in mijn dagelijkse Duitse leven weinig gemerkt. In mijn wijk Berlijn-Kreuzberg doet men ostentatief alsof er niets aan de hand is. De *Bildungsbürgerliche* burens in ons *Altbau*-appartementencomplex laten de kinderen gewoon met elkaar in de tuin spelen. Wegens omstandigheden had ik ook nog eens te maken met allerlei handwerkers in huis, die al hijgend en zwetend, zonder mondkapjes en handschoenen, aan het werk waren - met elkaar, tussen ons.

Van de beroemde 'Duitse efficiëntie' leek bij de crisisaanpak ondertussen ook geen sprake. De eerste weken in Berlijn werden bepaald door politieke chaos en ambtelijke verwarring. Van effectief thuisonderwijs was via onze buurtschool geen sprake, en al helemaal niet digitaal. Ik keek in die tijd zelfs even jaloers naar het vlotte Nederland, waar men met laconieke lichtvoetigheid deed alsof alles onder controle was.

Dat er toch wat moest kloppen van de lijstjes, begreep ik pas toen het om geld ging. Vanaf half maart druppelden bij mij de eerste afzeggingen voor artikelen en lezingen binnen, en een beangstigende financiële leegte begon zich af te tekenen. Maar in plaats van een harde existentiële val kwam ik in een zacht vangnet van de Duitse staat terecht. Normaal is de Berlijnse bureaucratie tergend langzaam, maar nu hoefde ik slechts twee digitale formulieren in te vullen en drie dagen later was ik - en met mij die enorme groep meer of minder succesvolle creatievelingen in Berlijn - voor drie maanden 'gered'.

Ineens bleken al die ingewikkelde Duitse instanties met hun torenhoge staatssubsidies en hooggeleerde medewerkers, waar we tot voor kort vooral om moesten lachen, toch ergens goed voor. Medisch gezien leveren ze al helemaal een voordeel: het land blijkt een zeer breed netwerk aan academische laboratoria te bezitten, waardoor het land veel corona-tests tot zijn beschikking heeft. Ook heeft Duitsland een ruim reservoir aan intensive care-bedden, waarvan ook Nederland dankbaar gebruik maakt.

Dus: iedereen nu blij? "Dit kan nooit lang goed gaan", zegt mijn collega bezorgd. "De klap komt vast nog." De ernst is in ieder geval een Duitse eigenschap die in deze crisis ook onmiskenbaar is gebleven. In Nederland wordt sinds de eerste daling van het aantal ernstige gevallen alweer over 'optimisme' gesproken, maar in Duitsland wordt ieder medisch lichtpuntje door een waarschuwing voor roekeloosheid begeleid.

Ik heb me aan deze ernst vaak geërgerd, maar nu doe ik het maar even niet. Het is vast ook een vereiste voor een succesvolle crisisbestrijding; teveel lichtvoetigheid blijkt in een pandemie in ieder geval niet gezond.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/37183/een-beter-land>